

EULITA
EUROPEJSKIE STOWARZYSZENIE TŁUMACZY SĄDOWYCH

ECBA
EUROPEJSKIE STOWARZYSZENIE KARNISTÓW
Stowarzyszenie europejskich obrońców sądowych

Europejskie Stowarzyszenie Karnistów ECBA (European Criminal Bar Association) od chwili powstania w 1997 roku jest prestiżową, niezależną organizacją zrzeszającą obrońców sądowych ze wszystkich państw Rady Europy. ECBA ma na celu promowanie podstawowych praw osób przesłuchiwanym, podejrzanych, oskarżonych i skazanych nie tylko w teorii, ale także w codziennej praktyce postępowania karnego w całej Europie.

ECBA zrzesza wyspecjalizowanych obrońców sądowych z 35 państw europejskich, w tym z 26 państw członkowskich UE. Członkami mogą być wszyscy prawnicy, zarówno prowadzący praktykę zawodową, jak i akademicy, którzy popierają te cele.

Stowarzyszenie organizuje konferencje dwa razy do roku, wiosną i jesienią, podczas których członkowie i osoby niezrzeszone spotykają się i omawiają aktualne wydarzenia i zmiany w europejskim prawie karnym. ECBA działa również jako platforma umożliwiająca spotkania z prawnikami z innych państw członkowskich oraz wymianę wiedzy i informacji. Na stronie internetowej Stowarzyszenia zamieszczone są istotne informacje, przepisy prawa, traktaty i przygotowywane dokumenty. W części przeznaczony dla członków adwokaci mogą zadawać pytania, szukać adwokatów w innych państwach członkowskich, uczestniczyć w komitetach przygotowujących dokumenty dla różnych projektów europejskich, itp. ECBA uczestniczy obecnie w kilku projektach w dziedzinie prawa karnego finansowanych przez UE i jest członkiem Forum Wymiaru Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

VADEMECUM

Wskazówki na temat bardziej skutecznej komunikacji z udziałem tłumaczy

Wspólny projekt Europejskiego Stowarzyszenia Tłumaczy Sądowych EULITA (European Legal Interpreters and Translators Association) i Europejskiego Stowarzyszenia Karnistów ECBA (European Criminal Bar Association), przedstawiony na wiosennej Konferencji ECBA w Antwerpii, Belgia w kwietniu 2010 roku.

Vademecum dla sędziów, prokuratorów, obrońców sądowych i ustnych tłumaczy sądowych
Poniższe wskazówki oparte są na doświadczeniu praktycznym. Nie stanowią one oczywiście listy zamkniętej, lecz pierwszą próbę ułatwienia współpracy między sędziami, prokuratorami,

obrońcami sądowymi i ustnymi tłumaczami sądowymi . Wszelkie uwagi i sugestie są zawsze dobrze widziane.

1) Wybór tłumacza ustnego

Aby zapewnić doskonałe umiejętności językowe i poprawne tłumaczenie ustne zgodne z etyką zawodową, w zasadzie należy powoływać tylko tłumaczy sądowych (przysięgłych i licencjonowanych przez sądy).

Co do ustnych tłumaczy języków, których nie ma w rejestrze tłumaczy sądowych wskazane byłoby, aby sędzia lub prokurator sprawdził kwalifikacje i umiejętności tłumacza przed rozprawą w krótkiej rozmowie mającej na celu upewnienie się co do jego umiejętności i znajomości języka postępowania sądowego.

2) Informacja o tłumaczeniu ustnym

W skomplikowanym i długotrwałym postępowaniu, jak również w przypadku obszernych akt i spraw trudnych, zaleca się umożliwienie tłumaczowi ustnemu krótkiego wglądu do akt sprawy przed rozprawą, aby mógł skutecznie przygotować terminologię właściwą dla danej sprawy (np. z dziedziny medycyny, techniki lub działalności gospodarczej).

3) Miejsce tłumacza ustnego na sali sądowej

Na sali sądowej tłumacz ustny powinien zawsze zajmować takie miejsce, z którego będzie mógł dobrze widzieć i słyszeć wszystkich uczestników postępowania oraz mieć możliwość przekazania im informacji, że uczestniczy w rozprawie jako tłumacz bezstronny. Odnosi się to również do sytuacji, w której tłumacz musi tłumaczyć szeptem (techniką symultanicznego tłumaczenia szeptanego, zwanego też szeptanką).

Tłumaczowi należy zawsze umożliwić dobrą widoczność i słyszalność, jak również możliwość robienia notatek na twardej płaszczyźnie (np. na stole).

4) Prezentacja uczestników postępowania

Ponieważ sprawy sądowe prowadzone są w każdym kraju według innego trybu postępowania (który zazwyczaj nie jest znany przeciętnemu obywatelowi), to krótka prezentacja uczestników postępowania (sędziego, prokuratora, urzędnika sądowego, tłumacza, obrońców itp.) zapobiega nerwowości oskarżonych obcokrajowców i zapewni przebieg postępowania bez zakłóceń.

W prezentacji należy w szczególności podkreślić, że tłumacz w sądzie jest bezstronny i ma za zadanie tłumaczyć wszystkie pytania, zeznania i wyjaśnienia sumiennie i w całości na język obcy i z języka obcego.

5) Teksty pisemne przedkładane podczas rozprawy

Jeśli teksty pisemne (akty oskarżenia, dokumenty, umowy, korespondencja, akta sprawy itp.) są przedkładane i odczytywane podczas przesłuchania, należy te dokumenty (oryginał lub kopię) wręczyć tłumaczowi ustnemu tak, aby mógł przetłumaczyć je mając je w zasięgu wzroku (techniką a vista).

6) Tłumaczenie przebiegu rozprawy dla obcojęzycznych uczestników postępowania

Aby umożliwić obcojęzycznym uczestnikom rozprawy śledzenie przebiegu postępowania (na przykład podczas przesłuchania świadków), tłumaczowi należy umożliwić - np. przez siedzenie obok tych uczestników – tłumaczenie szeptane zeznań świadków lub pytań sędziego (prokuratora i obrońców).

Aby umożliwić tłumaczowi wykonywanie tłumaczenia tą trudną techniką i nie spowodować zakłóceń akustycznych postępowania sądowego tłumaczeniem szeptanym, zalecane jest stosowanie urządzenia zwanego „infoport”.

7) Przerwanie tłumaczenia ustnego

Poprawne i pełne tłumaczenie wypowiedzi zanotowanych odpowiednią techniką wymaga maksymalnej koncentracji. Wszelkie interwencje w trakcie tłumaczenia ze strony obrońców, sędziów i uczestników postępowania przerywają logiczny ciąg tłumaczenia i dlatego powinny być dokonywane dopiero po zakończeniu tłumaczenia przez tłumacza.

8) Przerwy

Ponieważ tłumaczenie wymaga dużej koncentracji, należy przewidzieć krótkie przerwy po mniej więcej godzinie tłumaczenia.

9) Zakaz zlecenia ustnemu tłumaczowi sądowemu innych czynności sądowych

Mimo iż tłumacze sądowi wiedzą, że na początku rozprawy uczestnicy postępowania są proszeni o potwierdzenie swojej tożsamości oraz że świadkowie uprzedzeni o obowiązku

zeznawania prawdy, jak również że oskarżeni i skazani zostaną poinformowani o przysługujących im środkach odwoławczych, to sędzia prowadzi postępowanie i przekazuje te informacje, zwracając się do tłumacza o ich przetłumaczenie tym osobom.

10) Kompetencje kulturowe ustnych tłumaczy sądowych

Jeśli podczas rozprawy sędzia lub prokurator będzie chciał uzyskać od tłumacza informacje o zwyczajach grupy etnicznej (np. czy skinienie głową oznacza “tak” lub “nie”) lub gdy tłumacz uzna za konieczne przekazać sędziemu lub prokuratorowi informacje o takich zwyczajach lub specyficznych właściwościach, aby sędzia lub prokurator lepiej rozumiał zachowanie obcokrajowca na rozprawie, to przekazanie tych informacji powinno odbyć się poza miejscem rozprawy, np. w czasie krótkiej przerwy, o którą wniesie tłumacz.

Wersja polska:

© EULITA 2012. Tłumaczenie na język polski: Zofia Rybińska,

Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS